

Domestic workload and multiple roles - epidemiological findings on health and sickness absence in women

Carin Staland Nyman

Avd för Samhällsmedicin och Folkhälsa, Enheten för Socialmedicin, Sahlgrenska Akademien, Göteborgs Universitet, Box 453, 405 30 Göteborg. Carin.nyman@socmed.gu.se

Avhandlingens övergripande syfte var att studera samband mellan olika former av belastning i kvinnors liv med hälsa och sjukfrånvaro; mer specifikt var syftet att studera sambandet mellan hem- och familjearbete, sociala roller samt erfarenhet av sjukskrivning i förhållande till självskattad hälsa, psykisk sjukdom och sjukfrånvaro.

Avhandlingen baseras på två databaser; 'Kvinnors hälsa och levnadsvillkor' (KHOL), en enkätbaserad tvärsnittstudie bland yrkesverksamma kvinnor 17-64 år (N=1417) med information om sjukfrånvaro (registerbaserad samt sjuklöneperiod): 'Kvinnor och alkohol i Göteborg' (WAG) en prospektiv kohortstudie bland kvinnor födda 1925-1980 (N=1799), baserad på screening, intervjuer, information om psykisk sjukdom (DSM-III och IV) och registerbaserad sjukfrånvaro. Flera aspekter av hem- och familjearbete, olika roller och erfarenhet av sjukskrivning analyserades i relation till självskattad hälsa (SF-36), psykisk sjukdom och sjukfrånvaro.

Kvinnor som rapporterade en högre belastning i hem- och familjearbete respektive rapporterade en bristande jämlik fördelning av hemarbetet och var mindre nöjda med parrelationen hade en lägre självskattad hälsa. Fördelning av hemarbete och hur nöjd man var med parrelationen samt att ha omsorgsansvar för barn eller vuxna med särskilda behov var associerat till en högre sannolikhet

att ha sjukfall. Tvärsnittsanalyser av rollkombinationer (arbete, partner, förälder) och självskattad fysisk hälsa, psykisk sjukdom och sjukskrivning gav stöd för rollstresshypotesen, men vare sig rollstress eller rollexpansionshypotesen fick stöd i en femårsuppföljning.

Ett flertal aspekter av hem och familjearbete var associerade till hälsa och sjukskrivning hos yrkesverksamma kvinnor. Sambanden med olika roller var mer varierade och några säkra slutsatser är svåra att dra. För att studera betydelsen av hem och familjearbete är en flerdimensionell ansats viktig liksom en detaljerad kunskap om innehållet i olika roller och rollkombinationer. En ökad kunskap kring hur hem och familjearbete och olika roller påverkar hälsa och sjukfrånvaro är viktig för att kunna utveckla förebyggande och hälsofrämjande åtgärder.